

Planúca Božia milosť: Zázrak Jeho lásky k ľudstvu

©**Jiří Moskala**, Th.D., Ph.D.

Dean, Seventh-day Adventist Theological Seminary
Professor of Old Testament Exegesis and Theology
Andrews University

Čo znamená slovo evanjelium?

Rimanom 1,16:

„Ved' ja sa nehanbím za **evanjelium**
(Kristovo): lebo **mocou** Božou je ono na
spasenie každému **veriacemu**, najprv
Židovi, a aj Grékovi.“

Apoštol Pavol (1Korintským)

- „Ved’ slovo o kríži je bláznovstvom pre tých, čo sú na ceste k záhube, nám však, ktorí smerujeme k spáse, je Božou mocou“ (1Kor 1,18 SEB)
- „My však hlásame Krista ukrižovaného — pre Židov síce pohoršenie a pohanov bláznovstvo, ale pre povolaných, tak Židov, ako aj Grékov, Krista, Božiu moc a Božiu múdrosť. Božie bláznovstvo je totiž múdrejšie ako ľudia a Božia slabosť silnejšia ako ľudia“ (1Kor 1,23 SEB)
- „Vy ste však z neho v Ježišovi Kristovi, ktorý sa nám stal múdrosťou od Boha, spravodlivosťou a posvätením i vykúpením“ (1Kor 1,30 SEB)

Protestantské princípy

- Sme **CELOSVETOVÉ HNUTIE, kresťania a protestanti**, ktorí patria do rodiny protestantských cirkví, a spolu s nimi zastávame názor, že raná kresťanská cirkev je ideálnym modelom hodným nasledovania. Spolu s nimi protestujeme proti prekrúcaniu biblickej pravdy, korupcii, nemravnosti a zneužívaniu cirkevnej autority a zasadzujeme sa za biblicky orientované kresťanstvo. Veríme, **že jedinou hlavou Cirkvi je Ježiš Kristus** - jedinečný Boh, ktorý jediný môže odpúšťať hriechy. Máme tiež mnoho spoločného s našimi protestantskými priateľmi, keďže s nimi zdieľame presvedčenie o správnosti a aktuálnosti **piatich základných protestantských princípov**, ktoré ďalej definujú hodnoty, ktoré si ceníme:

Päť základných zásad Sola

- (1) *Sola Scriptura* (jedine Písmo). Jedine Sväté Písmo - nie cirkevná tradícia, hlasovanie Cirkvi, kňazský úrad ani cirkevná autorita - je základnou a najvyššou autoritou v otázkach učenia a praktického života. Povznášame Bibliu ako konečného sudcu vo veciach viery a morálky (Rim 15,4; 2Tim 3,16-17; 2Pt 1,20-21; 2,20).

Chebský Soudce (1432)

- Jedinečný úspěch husitů v souvislosti s Katolickou církví

- **Chebský sudca, taktiež známe ako Sudca dojednaný v Chebe** Chebe ([latinsky](#) iudex Egreensis, [nemecky](#) Egerer Richter) označuje dohodu uzatvorenú v Chebe 18. mája [1432](#) medzi zástupcami husitov a legátmi [bazilejského koncilu](#), ktorá upravila podmienky jednania husitov pri koncile.
- V predbežnom jednaní išlo predovšetkým o otázku, kto bude tou najvyššou autoritou husitských zástupcov s katolíkmi, keďže husiti odmietali autoritu koncilov, lebo podľa nich práve to bolo problémom sporu. Husitom sa podarilo vyjednať nezvyklý ústupok (7. paragraf dohody), že sudcom v tomto pojednaní bude „*lex divina, praxis Christi, apostolica et ecclesiae primitivae una cum conciliis doctoribusque, fundantibus se veraciter in eadem pro veracissimo et indefferenti iudice [...]*“, teda **Boží zákon, skutky Kristove, apoštolov a prvotnej cirkvi spolu s koncilmi a doktormi, ktorí na skôr vymenované pravdivým spôsobom nadväzujú.**
- Husiti obhajovali správnosť Štyroch pražských artikúl, na koncile vyjednali tzv. bazilejské kompaktáty. Dohoda, ktorá je známa pod názvom Chebský sudca je považovaná za najväčší diplomatický úspech husitov (aj napriek tomu, že dohodnuté kompaktáty nespĺnili očakávania).

Husiti začínajú rokovania s katolíkmi na Bazilejskom koncile - január 1433

- Diplomacia začala prináša výsledky
- To, čo sa nepodarilo získať silou, sa neskôr dosiahlo vďaka rozdeleniu medzi husitmi
- Táboriti - Utrakvistí

- Najdôležitejšou časťou chebskej dohody je jej siedmy článok, tzv. „sudca dohodnutý v Chebe“: „*Pokiaľ ide o spor ohľadom štyroch artikúl, bude na koncile v Bazileji prijatý **za najpravdivejšieho a nestranného sudcu Boží zákon, Kristove skutky a skutky prvotnej cirkvi spolu s koncilmi a učiteľmi, ktorí na tomto všetkom pravdivo nadväzujú.***“
- To bol obrovský prelom v myslení a prístupe stredovekej cirkvi. „Chebský sudca“ totiž znamenal uznať nad sebou autoritu vyššiu ako je koncil, pápež či cirkevná tradícia. Za nestranného a najspravodlivejšieho sudcu má byť životný štýl Krista - Jeho život, učenie, konanie a spôsob jednania.

Kým boli husiti zjednotení, boli neporaziteľní

- Husiti boli neporaziteľní, lebo stáli spolu a tvorili jednotnú moc.
- Boli zjednotení okolo Kristovho zákona a Jeho pravdy.

Porážka zradou a kompromisom

Utrakvisti sa napokon spojili s rímsko-katolíckymi českými vojskami, aby porazili táborskú armádu (vedenú Prokopom Holým) v bitke pri Lipanoch v máji 1434.

Mathias Doering (katolícky kronikár v tej dobe)

- „Svätý koncil vyslal do Čiech deputáciu, aby medzi Čechov zasiala semeno požehnanej vojny s cieľom narušiť pokoj, v ktorom žili. Výsledkom bolo, že Česi začali bojovať medzi sebou a úplne zničili armádu heretikov.“
- Doering zomrel v r. 1469.
- „Pápežskí vodcovia, keď už stratili nádej, že zvíťazia silou, nakoniec siahli po diplomacii. Bol uzavretý kompromis, ktorý síce navonok prisľuboval Čechom slobodu svedomia, v skutočnosti ich však zradil do moci Ríma. Česi stanovili štyri podmienky ako základ mieru s Rímom: sloboda kázania Biblie, právo celej cirkvi prijímať pri Večeri Pánovej chlieb aj víno a používať rodný jazyk pri bohoslužbách, vylúčenie duchovenstva zo svetských úradov a moci, a rovnaká právomoc svetských súdov nad klerikmi aj laikmi v prípadoch zločinu. Pápežské autority napokon „súhlasili s prijatím štyroch článkov husitov, ale právo ich výkladu, teda určenia ich presného významu, si vyhradil koncil — inými slovami, pápež a cisár.“ — Wylie, kniha 3, kapitola 18. Na tomto základe bola uzavretá zmluva a Rím tak dosiahol klamstvom a pretvárkou to, čo sa mu nepodarilo získať bojom; lebo keď si ponechal právo vykladať husitské články - tak ako aj Písmo - mohol prekrútiť ich význam podľa svojich vlastných zámerov. (EGW, **Veľký spor vekov**, s. 86, angl. čísl.)

Slávny citát

Ján Hus: *„Hľadať pravdu, hovoriť pravdu, počúvať pravdu, učiť sa pravde, milovať pravdu, brániť pravdu až do smrti.“*

- Husiti: „Pravda (Božia) zdolá/zvít'azí“
- „Veritas super omnia vincit“ (“Pravda víťazí nad všetkým”)
- Aj komunisti to používali (“naša/ich pravda”)

Slávny citát

Ján Hus: *„Hľadať pravdu, hovoriť pravdu, počúvať pravdu, učiť sa pravde, milovať pravdu, brániť pravdu až do smrti.“*

- Hus a husiti: „Pravda (Božia) zdolá/zvít'azí“
- Václav Havel: „Pravda a láska zvíťazia“

Slávny citát

Ján Hus: *„Hľadaj pravdu, hovor pravdu, počúvaj pravdu, uč sa pravde, miluj pravdu, bráň pravdu až do smrti.“*

- Hus a husiti: „Pravda (Božia) zdolá/zvít'azí“
- Václav Havel: „Pravda a láska zvít'azia“
- Jiří Moskala: „Pravda, láska a spravodlivosť Božia všetko premôže a zvít'azí.“

Päť základných zásad Sola

- (2) ***Sola gratia*** (jedine milosťou). Vyznávame, že sme spasení výlučne Božou milosťou skrze vieru v Ježiša Krista. To vylučuje akúkoľvek zásluhu človeka na dosiahnutí spasenia. Zdrojom nášho vykúpenia je úžasná Božia milosť. Je založené na tom, čo Kristus urobil pre nás (Ef 2,8-9; Tít 2,11-14).

Päť základných zásad Solae

- (3) **Sola fide** (jedine vierou). Sme spasení skrze vieru, nie z našich skutkov (Jn 3,16; Gal 2,16; 3,11; Ef 2,4-10). Spása je bezplatný dar, ktorý pochádza od Boha a je prijatý vierou. Ale, viera nie je našim spasiteľom - je nástrojom pomocou ktorého prijímame spásu. Sme zachránení jedine vierou, ale viera nikdy nezostáva bez skutkov, ktoré pramenia z vd'ačnosti z daru spasenia. Viera je koreňom a skutky sú ovocím spásy. Poslušnosť Božiemu zákonu a Jeho zjavenému učeniu je možná iba pre tých, ktorí sú spasení, obnovení a posilnení takto žiť Duchom Svätým Jeho slovom a milosťou (Dt 8,3; Ez 36,25-27; Jn 3,3-5; 15,4-5.16; Rim 12,1-2; Fil 4,13; Tit 2,11-14).

Five Basic Solae

- (4) *Solo Christo* (samotný Kristus) or *Solus Christus* (jedine Kristus). Kristus sám je našim Spasiteľom alebo Prostredníkom medzi Bohom a ľudstvom. Nikto Ho nemôže nahradiť, ani zastúpiť, vrátane Márie alebo anjelov. (Jn 14,6; Rim 8,34; 1Tim 2,5; Heb 7,25). On je náš Pán a Kráľ (Jn 20,28; 1Tim 1,17; 6,15; Zj 17,14; 19,16).

Päť základných Sola

- (5) ***Soli Deo gloria*** (jedine Bohu patrí sláva).

Jedine Bohu patrí sláva za všetko čo On urobil pre nás, v nás, skrze nás a za nás (Jer 9,23-24; 1Kor 1,29, 31; 10,31).

Dva dodatky k Sola

- (6) ***Sola charitas*** (jedine láskou). Všetko čo robíme má cenu iba vtedy, keď je to vykonané z lásky a vd'ačnosti voči Bohu a Jeho доброте, láskavosti a vernosti, ktorú prechováva voči nám. Láska je a má by jediným pravým motívom všetkého nášho konania (Ž 100,1–5; 103,1-4; 1Kor 13,1–13; 2Kor 5,14; Kol 3,14; 1Jn 4,19).

Dva dodatky k Sola

- (7) ***Sola Spiritus*** (jedine Duchom). Duch Svätý sám je tým kto nás vedie v našom živote a umožňuje nám konat' Božiu vôľu, nasledovať Ho, slúžiť a poslúchať Ho. (Ez 36,26-27; Jn 14,26; 16,13-14; Rim 8,13-15; Fil 2,13).

Efežanom 2,8-9

„Lebo milosťou ste spasení skrze vieru. A to nie sami zo seba; je dar Boží; nie zo skutkov, aby sa nikto nechválil.“

Pravdepodobne všetci kresťania poznajú pieseň s názvom „**Amazing Grace (Tá vzácna milosť, Pane môj)**“, ktorá hovorí o tom, že Božia milosť je úžasná, pretože Boh dokáže zachrániť zlomených, hriešnych ľudí, a dokonca takého „úbožiaka, ako som ja“. Biblisti a teológovia opisujú Božiu milosť viacerými výrazmi ako „planúca, výnimočná, intenzívna, živá, prekvapujúca, ohromujúca, slávna, obetavá, pôsobiaca, vykupiteľská alebo intenzívna“. Bonhoeffer hovorí o „**drahej**“ milosti v protiklade k „**lacnej**“ milosti, ktorá si nevyžaduje skutočnú poslušnosť pri nasledovaní Ježiša (Bonhoeffer, 1995). Tieto rôzne prídavné mená opisujú Boží vzácny dar ľudstvu z rôznych uhlov pohľadu, ale plne nevystihujú zložitosť a hĺbku tohto neoceniteľného pokladu, pretože žiaden termín nedokáže primerane vyjadriť jeho hlboký význam.

Milosť je čin, prejav milujúceho Boha. Toto podstatné meno sa stáva slovesom.

- Vid' Dietrich Bonhoeffer, *The Cost of Discipleship* (New York: Touchstone, 1995).

- Slovo milosť je veľmi bohaté na rôzne významové odtiene a konotácie, pretože Božia milosť je dôležitý pojem, ktorý obsahuje nekonečné množstvo odtieňov tohto pojmu. Apoštol Pavol hovorí o tzv. „**nesmiernom bohatstve svojej milosti**“ (BOT, SSV, ROH), ktoré sa prejavuje v Božej добрôte voči ľuďom (Ef 2,7). Prekladatelia prekladajú grécky výraz *hyperballon/nesmiernom* (participium/príčastie prítomného času slovesa *hyperballô*), rôznymi spôsobmi. Božia добрôta sa voči nám prejavuje ako „nesmierne bohatstvo svojej milosti“ (BOT, SSV, ROH), „oplývající bohatství své milosti“ (ČSP), „nepřekonatelné bohatství své milosti“ (B21), „nekonečné bohatstvo svojej milosti“ (SEP) alebo „nepřevýšené bohatství milosti své“ (BK). Biblické texty sú citované zo Slovenského ekumenického prekladu (SEP), pokiaľ nie je uvedené inak.

Efežanom 2:7

- „Aby sa ukázalo v nadchádzajúcich vekoch, aké nesmierne bohatstvo milosti je v jeho добрote voči nám v Kristovi Ježišovi“ (SEB)
- „Takto chce Boh svojou láskou k nám, ktorá sa prejavila v Ježišovi Kristovi, ukázať aj pre budúce veky, aká nekonečne veľká je jeho milosť“ (NPK)

- Pojem milosť (hebrejsky **chen**, čo znamená „priazeň, láskavosť, milosrdenstvo, eleganciu, prijatie, dobrotivé konanie, dobrota, pôvab, krása, l'úbeznosť“) je odvodený od koreňa *chanan*, ktorý má významy ako: zmilovať sa, byť milostivý, láskavo poskytnúť, zl'utovať sa, prejavíť súcit, túžiť po niečom, nakloníť sa k niekomu, skloníť sa v добрôte k druhému“. Ekvivalentom k hebrejskému termínu *chen* je grécky výraz **charis**. **Milosť je nezaslúžený Boží dar alebo priazeň** a je **prejavom Božej lásky k l'udstvu**. Grudem (2020) ju definuje ako „**Božiu dobrotu voči tým, ktorí si zaslúžia iba trest**“ (s. 239), pretože sú hriešnici. Berkhof (1979) vysvetľuje: „**Je to Božia slobodná, zvrchovaná, nezaslúžená priazeň alebo láska k človeku v jeho stave hriechu a viny, ktorá sa prejavuje v odpustení hriechu a oslobodení od trestu**“ (s. 427). Boh dáva l'ud'om milosť aj tým, ktorí si ju nezaslúžia. Jeho láskavosť sa prejavuje všetkým l'ud'om.

- Je významné, že pojem milosť sa v Biblii **prvýkrát** vyskytuje v biblickom príbehu o **potope**. V tomto príbehu sa opisuje, že Noach našiel milosť v Božích očiach (Gn 6,8) uprostred Božieho súdu nad hriešnym svetom.
- Počas svojej pozemskej služby bol **Kristus** stelesnením Božej milosti (Jn 1,14.17). **Duch Svätý** je „Udeľovateľom Božej milosti“, lebo sa nazýva „Duchom milosti“ (Zach 12,10; Žid 10,29), pretože je to On, kto „berie ‚Kristovu milosť‘ a udeľuje ju nám“ (Berkhof, 1979, s. 426).

- Božia milosť je vždy **prekvapujúca a šokujúca, znepokojuje** a niektorých môže dokonca **pohoršovať**. Konfrontácia s Božou milosťou nás **pokoruje**, pretože túžime po veciach, ktoré si zaslúžime a na ktorých sme sa podieľali. Prijatá milosť nám vyrazí dych a my stojíme v úžase pred Bohom milosti (1Pt 5,10), pretože Jeho milosť je dávaná vždy v hojnosti. Pavol vysvetľuje, že „kde sa však rozmohol hriech, tam sa ešte väčšmi rozmohla milosť“ (Rim 5,20).
- Božia milosť **je len jedna**, ale má mnoho funkcií a charakteristík. Boh miluje všetkých bez výnimky (Jn 3,16; Rim 5,8), zomrel za všetkých (Tít 2,11) a chce všetkých zachrániť (1Tim 2,3-4). Zadarmo dáva ľuďom všetko, čo potrebujú.
- Odhaľme teda bohatstvo Božej milosti v jej **mnohotvárných úlohách a podobách..**

Rozvíjajme tento proces prežívania
Božej milosti v našom živote tým, že
rozpoznáme krásu a silu milosti.

Ako milosť pôsobí v našom živote?

1. Boh sa stará o fyzický život sveta a jeho obyvateľov prostredníctvom **univerzálnej alebo všeobecnej milosti**. Božia láska **je univerzálna**, pretože Boh je dobrý ku všetkým: „Hospodin je dobrotivý voči všetkým, zľutúva sa nad všetkými stvoreniami“ (Ž 145,9). Ježiš potvrdzuje, že Boh vo svojej štedrosti poskytuje základné požehnania života všetkým, aj keď sú zlí (Mt 5,45-48). Daniel povedal Belšaccarovi: „No Boha, v ktorého rukách je tvoj dych a všetky tvoje cesty, si neoslavoval“ (Dan 5,23). Apoštol Pavol zdôrazňuje, že náš dych a naše hýbanie je v Božích rukách (Sk 17,25.28).

- Boh prejavuje svoje milosrdenstvo a dáva dary všetkým ľuďom, nielen veriacim. **Každý človek zažíva základné požehnania, ktoré pochádzajú z Boha (Jak 1,17).**
- Existuje mnoho **prirodzených** Božích **milostí**: môžeme dýchať, vidieť, počuť, voňať, mať chuť, dotýkať sa, pohybovať sa, myslieť, hovoriť, cítiť, písať, komunikovať, pamätať si, milovať, tvoriť, rozmnožovať sa, prijímať slnečný svit, dážď atď. Boh dáva toto všetko zadarmo, a ešte omnoho viac a to aj v prípade, kedy ľudstvo je hriešne a má voči Nemu nepriateľský alebo ľahostajný postoj.

- **Teológovia** rozpoznali rôzne aspekty všeobecnej milosti okrem udržiavania podmienok pre fyzický život ľudstva, ako napríklad to, že Boh potláča svoj hnev, obmedzuje zlo, oboznamuje ľudí s pravdou, dobrotou a mocou (Ž 117,1-2; Jn 1,9; Rim 1, 8).
- Murray (1977) opisuje všeobecnú milosť ako „každú milosť akéhokoľvek druhu a stupňa - mimo spásonosnej milosti - z ktorej sa tento nehodný a hriechom prekliaty svet môže tešiť, lebo pochádza z Božej ruky“ (s. 96).

Jakub 1:17

„Každý dobrý údel, každý dokonalý dar je zhora, zostupuje od Otca svetiel, u ktorého niet premeny ani tieňa zmeny“ (SSV).

Keď však človek neuvažuje nad **fyzickou, ale nad duchovnou existenciou**, potrebujeme prekročiť rámec Božej dobročinnosti a zreteľne si uvedomiť, že bez Boha a bez skúsenosti obrátenia „aj my sme boli mŕtvi vo svojich priestupkoch a hriechoch“ (**Ef 2,1-3**). Ako môžeme byť vzkriesení k životu a žiť duchovne bohatý život (Jn 10,10)? Toto je možné len vďaka osobitnému Božiemu zásahu v náš prospech. Apoštol Pavol používa božské „ale“, ako kontrast k tejto zmene: „**Ale** Boh, bohatý na milosrdenstvo, zo svojej veľkej lásky, ktorou si nás zamiloval, keď sme boli pre svoje priestupky mŕtvi, oživil nás s Kristom – milosťou ste spasení! (Ef 2,4-5). Živými sa stávame len vtedy, keď prijmemo Ježiša za svojho Pána a Spasiteľa. Toto božské „ale“ všetko mení a dáva jasnú perspektívu večného života.

Efežanom 2:1-10

Aj vy **ste boli mŕtvi** vo svojich priestupkoch a hriechoch, ² v ktorých ste kedysi žili podľa ducha tohto sveta, podľa kniežat'a nadzemskej moci, ducha, ktorý teraz pôsobí v neposlušných synoch. ³ Medzi nimi sme aj my všetci kedysi konali podľa žiadostí svojho tela, keď sme žili podľa záľub tela a mysle, a boli sme od prirodzenosti deťmi hnevu, tak ako aj ostatní. ⁴ **Ale Boh, bohatý na milosrdenstvo, zo svojej veľkej lásky**, ktorou si nás zamiloval, ⁵ keď sme boli pre svoje priestupky mŕtvi, oživil nás s Kristom — **milosťou** ste spasení! — ⁶ **spolu s ním nás vzkriesil a spolu s ním nás uviedol na nebeský trón v Kristovi Ježišovi**, ⁷ aby sa ukázalo v nadchádzajúcich vekoch, aké nesmierne bohatstvo **milosti** je v jeho добрote voči nám v Kristovi Ježišovi. ⁸ Ved' **ste spasení milosťou skrze vieru**. A to nie je z vás, je to Boží dar. ⁹ **Nie zo skutkov, aby sa nikto nevystatoval.** ¹⁰ Ved' sme jeho dielo, stvorení v Kristovi Ježišovi na to, aby sme konali dobré skutky, ktoré nám Boh už vopred pripravil.

2. Predchádzajúca milosť

2. **Predchádzajúca milosť** je **milosť**, ktorá **prichádza** pred samotnou spásou a umožňuje duchovne mŕtvemu človeka počuť Boží hlas, **prebudiť sa a pozitívne odpovedať** na Božie volanie lásky. To, čo nemôžeme urobiť sami, robí pre nás Boh, zadarmo. On hľadá človeka, vždy robí prvý krok k tomu, aby nadviazal náš vzťah s Ním. Jeho otázka v záhrade Eden rezonuje dodnes: „**Kde si?**“ (Gn 3,9). Je to **vzor, model**, ktorý ukazuje ako Boh pracuje s hriešnikmi.

Ježiš to konštatuje: „A ja, keď budem vyzdvihnutý zo zeme, všetkých pritiahnem k sebe“ (Jn 12,32). On je „pravé svetlo, ktoré osvecuje každého človeka“ (Jn 1,9). Boh je tým, ktorý robí prvý krok. Je prameňom všetkých dobrých vecí v našom živote, *summum bonum*/najvyššie dobro (Ž 92,15; 115,3; 135,6; Jak 1,17) a vedie nás k tomu, aby sme správne reagovali na Jeho túžbu zachrániť každého človeka (Gn 3,9; Rim 5,8; 1Tim 2,4; Tít 2,11; 2Pt 3,9).

- Predchádzajúca milosť (t. j. počiatočná, **uschopňujúca či prebúdžajúca milosť**; angl. *prevenient* je odvodené z latinského **praevenire**, čo znamená „prísť skôr, predchádzať“, predvídať, očakávať“) ovplyvňuje naše srdce a myseľ a **posilňuje našu vôľu**, aby pozitívne reagovala na Jeho jemné volanie, aby sme sa k Nemu vrátili, aby sme sa kajali, keď k nám zaznieva Jeho slovo (Iz 45,22; Joel 2,12-13; Mk 1,15; Jn 12,32; Sk 2,38; **Rim 10,17**; Ef 2,1-5; 1Tes 2,13). Pavol to vysvetľuje veľmi výstižne: „Ved’ Boh pôsobí vo vás, že chcete i konáte, čo sa jemu páči“ (**Flp 2,13**; vid’ tiež **Žid 13,20-21**). Poukazuje na svoju vlastnú skúsenosť: „Ale z Božej milosti som to, čo som, a jeho milosť nebola vo mne márna. Ved’ som sa namáhal viac ako oni všetci, vlastne ani nie ja, ale Božia milosť, ktorá je so mnou“ (1Kor 15,10). Celé nebo spolupracuje na tom, aby pomohlo ľuďom nájsť pravú cestu spásy. Boh posielá svätých anjelov k ľuďom aby im slúžili a aby prijali spasenie (Žid 1,14). Božia milosť uchopí náš duchovný život.

Ján 12:32

„A ja, keď budem vyzdvihnutý zo zeme, všetkých
pritiahnem k sebe“ (SEB)

„Ale keď ja budem vyvýšený, všetkých
pritiahnem k sebe“ (NPK)

Rim 10:17

„Teda viera je z hlásania a hlásanie skrze Kristovo slovo“ (SSV)

„Teda viera je z počutia, počutie však skrze Kristovo slovo“ (SEB)

„Tak teda viera sa zrodí vtedy, keď niekto počuje radostnú zvest“
(NPK)

„ἄρα ἡ πίστις ἐξ ἀκοῆς, ἡ δὲ ἀκοὴ **διὰ ῥήματος Χριστοῦ**“ (Rim 10:17 BGT)

„Ἀρα ἡ πίστις ἐξ ἀκοῆς, ἡ δὲ ἀκοὴ **διὰ ῥήματος Θεοῦ**“ (Rim 10:17 BYZ)

Filipanom 2:13

„Ved' Boh pôsobí vo vás, že **chcete i konáte**, čo sa jemu páči“
(SEB)

„Lebo je to Bôh, ktorý vo vás pôsobí i **chcenie i činenie** pre záľubu“
(ROH)

„Ved' to Boh pôsobí vo vás, že aj **chcete, aj konáte**, čo sa jemu páči“
(BOT)

Fil 2:13

„Lebo Boh pôsobí vo vás a **dáva vám túžbu a silu robiť** to, čo sa mu páči.“ (NLT)

Hebrejom 13:20-21

Nech **Boh pokoja**, ktorý vyviedol z mŕtvych toho, ktorý sa krvou večnej zmluvy stal veľkým Pastierom oviec, nášho Pána Ježiša, **vás utvrdí** v každom dobre, **aby ste plnili jeho vôľu**; a nech v nás vykoná, čo sa jemu páči, skrze Ježiša Krista. Jemu nech je sláva na veky vekov. Amen.

Boh vložil do našich srdc túžbu po večnosti
Kazateľ 3:11

„Všetko krásne urobil vo svojom čase, **aj**
večnosť im dal do mysle, ale dielo, ktoré
Boh koná, človek od začiatku až do konca
nevystihne“ (SEB)

Ján 1:9

„Bolo však pravé svetlo, ktoré osvecuje každého človeka prichádzajúceho na svet“ (SEP).

„Bolo však pravé Svetlo, ktoré osvecuje každého človeka, prichádzajúceho na svet“ (PRV)

„Slovo bolo pravé svetlo, ktoré osvecuje každého človeka, a prichádzalo na svet“ (BOT)

2 Petrov 3:9

„Pán nemešká so svojím prisľúbením, ako sa niektorí nazdávajú, že mešká, ale je zhovievavý, lebo **nechce**, aby niekto zahynul, ale chce, aby sa všetci dali na pokánie“ (SEB).

„Pán nemešká s prisľúbením, ako sa niektorí nazdávajú, že mešká; on je len trpezlivý s vami a **nechce**, aby niekto zahynul, ale aby sa všetci dali na pokánie“ (BOT).

1 Jánov 2:2

„On je zmiernou **obेतou** **za naše hriechy**; a nielen za naše, ale aj **za hriechy celého sveta**“ (SSV)

- **Predchádzajúca milosť je Božím počiatočným krokom**, ktorým oslovuje každého človeka s pozvaním odpovedať na Jeho ponuku spásy. A to preto, aby človeka povolal od hriechu k večnému životu v Kristovi (1Pt 2,9-10). Jedná sa o všeobecný úžitok Ježišovej vykupiteľskej služby. **V tomto zmysle sú všetky „všeobecná milosť je podmnožinou predchádzajúcej milosti.“** Boh robí všetko preto, aby priviedol ľudí k sebe (Iz 45,22; 1Tim 2,4). Dáva nám schopnosť odpovedať na Jeho milostivé volanie, aby sme prijali Jeho milosť. Ľudia sa však môžu zatvrdiť svoje srdcia a odmietnuť prijať dar spásy (Žid 6,4-6; 10,26-27.29; pozri tiež druhý odsek v závere).

- **Bez Krista sme nielen mŕtvi, ale sme aj otrokmi hriechu a sme neschopní nasledovať Boha.** S hlásaním evanjelia však prichádza moc dostupná každému človeku, ktorá dáva schopnosť odpovedať na posolstvo spásy (Jn 5,24; Rim 10,17; Žid 4,12; 1Pt 1,23). **Našej vôli je umožnené slobodne reagovať** a rozhodovať sa pozitívne alebo negatívne na Božiu predchádzajúcu milosť.
- **Hriešnici nemajú slobodnú vôľu bez predchádzajúcej milosti.**
- **Predchádzajúca milosť teda umožňuje ľuďom prijať alebo odmietnuť dar spasenia v Ježišovi Kristovi.** Duch Svätý prebúda naše svedomie, aby sme prijali odpustenie prameniace z Golgotského kríža.
- Reeve to vysvetľuje správnym spôsobom: „Keď je skrze predchádzajúcu milosť obnovená voľba posilnená Bohom, úlohou hriešnika pri spáse je prijať alebo odmietnuť milostivé dary Božieho spasiteľného pôsobenia, ktoré sú ponúkané každému jednému hriešnikovi. Tým je spasený hriešnik zmocnený chcieť a konať v súlade s Božím zákonom ako odpoveď na Božiu lásku“

Príklad suchých kostí

- **Ezechiel 37**

- Vynára sa otázka: Ako vzniká život, keď vieme, že mŕtvy človek nie je citlivý na žiadne Božie podnety?
- Čo bolo potrebné urobiť, aby tieto vysušené kosti mohli ožit'?

Vzkriesenie k životu:

- **AKO?**

- Pôsobením/dielom Ducha Svätého?

Môžu suché kosti ožiť?

"The hand of the LORD was on me, and he brought me out by the Spirit of the LORD and set me in the middle of a valley; it was full of bones. ² He led me back and forth among them, and I saw a great many bones on the floor of the valley, bones that were very dry. ³ He asked me, "Son of man, **can these bones live?**" I said, "Sovereign LORD, you alone know." ⁴ Then he said to me, "Prophecy to these bones and say to them, '**Dry bones, hear the word of the LORD!**'" ⁵ **This is what the Sovereign LORD says** to these bones: I will make breath enter you, and you will come to life. ⁶ I will attach tendons to you and make flesh come upon you and cover you with skin; I will put breath in you, and you will come to life. Then you will know that I am the LORD. '" ⁷ So I prophesied as I was commanded. And **as I was prophesying**, there was a noise, a rattling sound, and the bones came together, bone to bone. ⁸ I looked, and tendons and flesh appeared on them and skin covered them, but there was no breath in them. ⁹ Then he said to me, "Prophecy to the breath; prophecy, son of man, and say to it, 'This is what the Sovereign LORD says: **Come, breath [Spirit], from the four winds and breathe into these slain, that they may live.**'" ¹⁰ So I prophesied as he commanded me, and breath entered them; they came to life and stood up on their feet-- a vast army. ¹¹ Then he said to me: "Son of man, these bones are the people of Israel. They say, 'Our bones are dried up and our hope is gone; we are cut off.' ¹² Therefore prophecy and say to them: 'This is what the Sovereign LORD says: My people, I am going to open your graves and bring you up from them; I will bring you back to the land of Israel. ¹³ Then you, my people, will know that I am the LORD, when I open your graves and bring you up from them. ¹⁴ **I will put my Spirit in you and you will live,** and I will settle you in your own land. Then you will know that I the LORD have spoken, and I have done it, declares the LORD. '" (NIV)

Život existuje v spojení s Božou milost'ou v spolupráci s pôsobením **Ducha Svätého** and **Jeho Slova** (Ez 36:26–27; 37:11–14; Jn 1:13; 3:5; 16:7–11; 1Pet 1:23).

Slovo Boží + Duch Boží
= Život

3. Spasiteľná milosť

3. Spasiteľná milosť vychádza z prijatia predchádzajúcej milosti, pretože predchádzajúca milosť prechádza spásnu milosť, ako bolo vysvetlené vyššie. Predchádzajúca milosť vedie ľudí k prijatiu **Božej spásnej alebo ospravedlňujúcej milosti** po ich počiatocnej kladnej reakcii, keď jej neodporujú alebo ju neodmietajú. Bohu je možné tvrdošijne odporovať a povedať „nie“ (Z 81,12; Iz 48,4; Jer 5,23; 7:24). Preto je každý človek vyzývaný slovami: „**Dnes, ak počujete jeho hlas, nezatvrdzujte si srdcia**“ (Žid 3,7-8; 3,15; 4,7; p. Ž 95,8; Prís 28,14; Ef 4,18.30). **Pokánie** neprichádza ako výsledok nášho úsilia. Je výsledkom otvorenia nášho srdca Bohu a zmeny nášho myslenia pod vplyvom Jeho Ducha a Slova. Boh prebúdzá srdce, ale nikoho nenúti, aby Mu otvoril svoje srdce. Ježiš vyhlásil: „Hľa, stojím pri dverách a klopem. Ak niekto počuje môj hlas a otvorí dvere, vojdem k nemu a budem jest' s ním a on so mnou“ (Zj 3,20). Grécky termín **anótchen** v Ježišovom prehlásení „ak sa niekto nenarodí znova, nemôže uzrieť Božie kráľovstvo“ (Jn 3,3), znamená „znova“ alebo „zhora“ (p. Jn 3,3-8). Tento teologický pojem viac rozvíjajú texty uvedené v Jn 1,12; Rim 12,1-2; 2 Tes 2,13.

- Keď prijmem Božie slovo a neodporujem Jeho Svätému Duchu, **v našom vnútri sa zrodí nový život a duchovné prebudenie. Potom konáme a slúžime Kristovi a druhým nie z povinnosti, ale preto, že nás k tomu núti Jeho zmocňujúca milosť, Slovo a Duch** (Ez 36,25-28; 37,4-10.14; Zach 4,6; Rim 8,11; Jak 1,18; 1Pt 1,23). Spasiteľná milosť je úžasná milosť, pretože dokáže zachrániť zlomených ľudí a zároveň je žiarivou milosťou, lebo pramení z istoty, ktorou je Ježišova láska ku každému človeku.
- Vďaka Božej spasiteľnej milosti je kajúcim hriešnikom odpustené, sú zachránení, uzdravení, oslobodení, zachovaní, posilňovaní a vykúpení. Získavajú nový zmysel života, dôvod pre, ktorý môžu žiť. Boh je veľkorysý, súcitný, starostlivý, milujúci, a zasahujúci v ich prospech. **Prináša to stabilitu, spokojnosť, istotu a radosť zo spasenia.**

- 4. **Premieňajúca milosť** mení životy veriacich vrátane ich myslenia, emócií, cieľov, motivácie, túžby, predstavivosti, smerovania, služby a životného štýlu. Božia milosť je úžasná, lebo mení ľudské srdce a správanie. Táto posväcujúca milosť premieňa správanie ľudí; ak ich nemení, znamená to, že milosť nie je takou úžasnou a mocnou.
- To, čo nie je v ľudských silách, čo nedokáže ani atómová energia, to dokáže Boh, lebo robí z veriacich nové stvorenia v Kristovi (2Kor 5,14). Ovocie Ducha Svätého je viditeľné v ich živote (Gal 5,22). Pavol hovorí o tejto premieňajúcej Božej moci v Rim 12,1-2 a 2Kor 3,18. Kristovi nasledovníci sa stávajú milujúcimi a milovanými, dôverujúcimi a dôveryhodnými, sú premenení na Boží obraz a dostávajú nové vnútro, nové ja (Ef 4,22-24; Kol 3,9-10). Táto milosť plne premieňa náš život, dáva nám novú orientáciu, nové postoje a hodnoty. Milosť mení všetko skrze Božie slovo a mocou Ducha Svätého (Ez 36,26-27; Rim 8,4-5.14; Kol 3,1-17; 1Pt 1,22).

- Iba **Duch Svätý** nás **mení** na iných ľuďoch a konáme v súlade s Jeho vôľou. **Kristus** dnes žije, aby **sa za nás prihováral** ako jediný a všemocný Prostredník, aby nás úplne spasil a umožnil nám konať Jeho vôľu (Rim 8:34; 12:1–2; 1Tim 2:5; Tit 2:11–14; Heb 7:25). **Poslušnosť je teda možná len pre vykúpených, ktorí sú k tomu schopní** (Ez 11,19–20; 36,27).

- 5. **Posilňujúca/splnomocňujúca milosť** vyzbrojuje veriacich k efektívnej službe a k svedectvu o Bohu. Duch Svätý im dáva duchovné dary, aby mohli konať Božie dielo, slúžiť a pomáhať ľuďom. Milosť je Božím zmocnením (1Kor 12,4-11.27-31; Ef 4,7-16).

Duchovné dary sa nazývajú charismata (τα χαρίσματα from τό χάρισμα, ατος; charisma = **dar Božej milosti.**).

6. **Udržujúca milosť** je Božia moc, ktorá nás udržiava v životne dôležitom vzťahu s Kristom (1Jn 2,24.27). Ak **zostávame** v spojení s Kristom a vytrváme v chodení s Ním, neustále **rastieme** v milosti a poznávaní Krista (2Pt 3,18). Táto **posilňujúca milosť** dáva novú silu k zvládaniu rôznych ťažôb a ťažkostí. Posilňuje nás, aby sme boli ukotvení v Kristovi a dodáva nášmu životu vitalitu a radosť.

- 7. **Vít'azná milosť** je tou dimenziou Božej milosti, ktorá v živote koná zázraky a triumfuje v každodenných zápasoch nad sebestvom, egocentrizmom a umožňuje človeku sústrediť sa na potreby druhých. Milosť dáva víťazstvo nad závislosťami, víťazí nad zlobou a zlom deň čo deň (2Kor 3,18), a završí tieto víťazstvá konečným triumfom, ktorý privedie veriacich do ich večného domova (Jn 14,1-3). Čo Boh začal pre nás, v nás a skrze nás, dovedie k slávnemu cieľu pri svojom druhom príchode. Pavol dôrazne tvrdí: „**Som presvedčený, že ten, čo vo vás začal dobré dielo, ho aj dokončí, až do dňa Krista Ježiša**“ (**Flp 1,6**). Milosť víťazí nad hriechom, nenávisťou a smrťou. Kristus je víťaz, takže nás môže uchrániť pred pádom: „**Tomu však, ktorý vás môže uchrániť pred pádom a nepoškvrnených postaviť s plesaním pred svoju slávu, jedinému Bohu, nášmu Spasiteľovi skrze Ježiša Krista, nášho Pána, sláva, veleba, moc a vláda pred všetkými vekmi teraz i na všetky veky. Amen.**“ (**Júd 1,24-25**).

Záver

- Božia milosť je všadeprítomná, všeobecná kresťanská skúsenosť našej ľudskej existencie v hriešnom svete. Frame (2013) to výstižne vysvetľuje: „Milosť sa objavuje v požehnaní, v Božom dare. Apoštolské pozdravy (Rim 1,7; 1Kor 1,3 atď.) a požehnania (Rim 16,20.24; 1Kor 16,23; a najmä 2Kor 13,14) vždy zdôrazňujú milosť... Takže všetky Božie požehnania prichádzajú k nám vďaka Božej zvrchovanej milosti. Bez Jeho milosti nie sme ničím. Prostredníctvom milosti prichádza odpustenie našich hriechov, dostávame moc konať dobré skutky a schopnosť slúžiť Božiemu ľudu.“
- Posolstvo knihy Zjavenie sa začína a končí dôrazom na milosť (Zj 1,4; 22,21). Božia milosť má mnoho aspektov: od všeobecnej milosti cez predchádzajúcu, spasiteľnú, premieňajúcu, posilňujúcu, udržiavajúcu, až po milosť víťaznú. Zdôraznili sme týchto sedem funkcií milosti a zároveň vyzdvihli, že všetky tieto role patria k jedinej a jedinečnej Božej milosti.

Kľúčové biblické texty zdôrazňujú význam a benefity milosti, ktorá pochádza od Ježiša Krista: „Ved’ poznáte **milosť** nášho Pána Ježiša Krista, že hoci bol bohatý, stal sa pre vás chudobným, aby ste vy jeho chudobou zbohatli“ (**2Kor 8,9**). Pavol nabáda: „**Milosť** Pána Ježiša Krista, Božia láska a spoločenstvo Ducha Svätého so všetkými vami“ (**2Kor 13,13**). Vyhlásenie apoštola Petra by malo byť našou každodennou skúsenosťou s Bohom, aby sme v Ňom rástli a kráčali od víťazstva k víťazstvu: „Ale **vzrastajte v milosti** a poznávaní nášho Pána a Spasiteľa Ježiša Krista. Jemu sláva i teraz, až do dňa večnosti. Amen“ (**2Pt 3,18**).

Neodolateľná milosť?

- Z tejto štúdie je zrejmé, že Biblia nikde netvrdí, že veriaci sa nemôže odvrátiť od Božej milosti, alebo ju nemôže prekrútiť, či zneužiť (Gal 1,6; Júd 4). Biblické učenie **nepodporuje** predstavu **neodolateľnej milosti**, ani koncept „raz spasený, navždy spasený“. Človek sa môže rozhodnúť Božiu milosť prijať, alebo zavrhnúť (napr. Jn 3,36; Gal 5:4; 2Kor 6,1; 2Tim 4,10; Zid 10,29; 12,15; 2Pt 1,10; 1Jn 2,1-2).
- Božia milosť nie je nikomu vnucovaná. Jej základom je dobrovoľnosť a sloboda - je možné ju odmietnuť, poprieť alebo dokonca zraďovať. Veriaci si Božiu milosť nemôžu nijako zaslúžiť. Môžu ju len z vd'ačnosti prijať. Žiarivé farby Božej milosti nemôžu vyblednúť ani zmiznúť, práve naopak, rozvinú sa do nových žiarivých prejavov tejto milosti.
- Apoštol Pavol vysvetľuje praktické výsledky prijatia Božej milosti: „Zjavila sa totiž Božia milosť prinášajúca spasu všetkým ľuďom, ktorá nás vychováva, aby sme sa zriekli bezbožnosti a svetských žiadostí a žili v terajšom veku rozvážne, spravodlivo a nábožne, a očakávali blahoslavené splnenie nádeje a príchod slávy veľkého Boha a nášho Spasiteľa Ježiša Krista“ (Tít 2,11-13).

Termín „neodolateľná milosť“ je v kalvinizme obľúbeným výrazom a je súčasťou skratky

TULIP

- Termín „neodolateľná milosť“ je v kalvinizme obľúbeným výrazom a je súčasťou **skratky TULIP**

1. total depravity - úplná skazenosť

- Termín „neodolateľná milosť“ je v kalvinizme obľúbeným výrazom a je súčasťou **skratky TULIP**

1. total depravity - úplná skazenosť

2. unconditional election - bezpodmienečné vyvolenie

- Termín „neodolateľná milosť“ je v kalvinizme obľúbeným výrazom a je súčasťou **skratky TULIP**

1. total depravity - úplná skazenosť
2. unconditional election - bezpodmienečné vyvolenie
3. limited atonement irres - obmedzené vykúpenie

- Termín „neodolateľná milosť“ je v kalvinizme obľúbeným výrazom a je súčasťou **skratky TULIP**

1. total depravity - úplná skazenosť
2. unconditional election - bezpodmienečné vyvolenie
3. limited atonement irredemption - obmedzené vykúpenie
4. irresistible grace - neodolateľná milosť

- Termín „neodolateľná milosť“ je v kalvinizme obľúbeným výrazom a je súčasťou **skratky TULIP**

1. total depravity - úplná skazenosť
2. unconditional election - bezpodmienečné vyvolenie
3. limited atonement irres - obmedzené vykúpenie
4. irresistible grace - neodolateľná milosť
5. perseverance of the saints - vytrvalosť svätých

- The term “irresistible grace” is a favorite phrase in Calvinism and is part of **the TULIP acronym**
- 1. total depravity;
- 2. unconditional election;
- 3. limited atonement;
- 4. irresistible grace; and
- 5. perseverance of the saints.

Sviatosťná, alebo vliata milosť?

- Nepoužívame ani výraz „**sviatosťná milosť**“, pretože neveríme, že Večera Pánova alebo krst sú sviatosti.
- Odmietame aj slovné spojenie „**vliata milosť**“, pretože Pán nevlieva do ľudí spasiteľnú milosť bez toho, aby ju najprv prijali.
- Boh pri spasení ľudí nerobí nič automaticky, **ex opere operatum**, [„skrze vykonané dielo“ alebo „z diela samotného“ alebo „**samotným vykonaním činu**“, čo znamená, že sviatosti môžu udeliť milosť, že ich účinnosť pochádza zo sviatostí, nie od kňaza alebo príjemcu], bez súhlasu ľudí.
- Boh rešpektuje naše rozhodnutia. Milosť prichádza iba od Boha, ktorý je jediným zdrojom milosti.

Božia milosť nás vedie k rôznym
činom

Efežanom 2:1-10

Aj vy **ste boli mŕtvi** vo svojich priestupkoch a hriechoch, ² v ktorých ste kedysi žili podľa ducha tohto sveta, podľa kniežat'a nadzemskej moci, ducha, ktorý teraz pôsobí v neposlušných synoch. ³ Medzi nimi sme aj my všetci kedysi konali podľa žiadostí svojho tela, keď sme žili podľa záľub tela a mysle, a boli sme od prirodzenosti deťmi hnevu, tak ako aj ostatní. ⁴ **Ale Boh, bohatý na milosrdenstvo, zo svojej veľkej lásky, ktorou si nás zamiloval,** ⁵ keď sme boli pre svoje priestupky mŕtvi, oživil nás s Kristom — **milosťou ste spasení!** — ⁶ **spolu s ním nás vzkriesil a spolu s ním nás uviedol na nebeský trón v Kristovi Ježišovi,** ⁷ aby sa ukázalo v nadchádzajúcich vekoch, aké **nesmierne bohatstvo milosti** je v jeho добрote voči nám v Kristovi Ježišovi. ⁸ Ved' **ste spasení milosťou skrze vieru.** A to nie je z vás, je to Boží dar. ⁹ **Nie zo skutkov, aby sa nikto nevystatoval.** ¹⁰ **Ved' sme jeho dielo, stvorení v Kristovi Ježišovi na to, aby sme konali dobré skutky, ktoré nám Boh už vopred pripravil.**

- Ak konáme **dobré skutky**, nemáme sa čím chváliť (Jer 9:23–24; 1 Kor 1:29–31), lebo Boh už **vopred pripravil** skutky, aby sme v nich chodili (Ef 2:10).

1Pet 4:10

„Posluhujte si ako dobrí šafári
rozličnej milosti Božej, každý tým
duchovným darom, ktorý prijal.“

Význam dobrých skutkov

©Jiří Moskala, Th.D., Ph.D.

Dean, Seventh-day Adventist Theological Seminary
Professor of Old Testament Exegesis and Theology
Andrews University

Dobrý skutok = Ovocie Božej milosti

- Dobré skutky sú výsledkom Božej milosti, ktorá pôsobí v nás!

Najprv jedno zásadné pripomenutie

- Naše dobré skutky neprispievajú k našej spáse! Nie sme spasení na základe našich výkonov či zásluh...
- Ako kresťania siedmeho dňa vyznávame, že nasledujeme Krista, zachovávame Jeho prikázania a konáme dobré skutky nie preto, aby sme boli spasení, ale preto, že sme spasení.
- Biblia skutočne jasne učí, že sme spasení Božou milosťou skrze vieru v Ježiša Krista (Jn 5,24; Rim 3,22-26; Ef 2,4-9), a to nezávisle od našich skutkov (Rim 3,21.28; 4,6; Gal 2,16).

Základy

- Naše výkony, zásluhy, skutky či dokonca poslušnosť voči Bohu nemajú moc zaslúžiť nám spásu. Tieto činy nám neotvárajú cestu do neba ani nebudujú Božie kráľovstvo na zemi, pretože očakávame budúce ustanovenie Jeho kráľovstva (Dan 2,44-45). Spolu s reformátormi a mnohými protestantmi veríme, že sme spasení sola gratia, sola fide, a solo Christo - teda jedine z milosti, jedine vierou a jedine skrze Krista.
- Spása sa uskutočňuje výhradne Božou vôľou a Božím pôsobením. Prijímame vierou, že nie sme spasení na základe našich skutkov, ale jedine skrze skutky Ježiša Krista - Jeho víťazný život a zástupnú smrť (Jn 3,16; Rim 5,10; 2Kor 5,21) - a skrze spôsob, akým ich aplikuje na náš život dnes ako náš živý Veľkňaz, Pán a Kráľ v nebeskej svätyni (Hebr 4,15-16; 8,1-2; porov. Ž 110,1-2.4; Zach 14,9; Jn 20,28). Jeho zmierna obet' na kríži zabezpečila našu spásu - a nič z našej strany k nej nemožno pridať (Rim 3,25; 5,8; Hebr 9,28).

- Preto poslúchame Boha a konáme skutky milosrdenstva z vd'ačnosti za dar spásy, za to, že nám dal svoju milosť. Viera nie je naším Spasiteľom - tým je jedine Ježiš Kristus. Viera je ruka, ktorou prijímame Božiu milosť; je prostriedkom, skrze ktorý prijímame Jeho vykúpenie.
- Vd'ačnosť je hybnou silou všetkého nášho konania. Aj keď sme spasení jedine vierou a Božím hojným milosrdenstvom, viera nikdy nezostáva sama. Viera je koreň a skutky sú ovocie; milosť je príčinou našej poddanosti Pánovi, a práve vďaka milosti Ho poslúchame a zachovávame Jeho zákon.
- Sme hlboko presvedčení, že nie sme spasení skrze naše skutky, ale výlučne skrze skutky Ježiša Krista, skrze Jeho víťazný, jedinečný a svätý život a smrť (Jn 3,16; Rim 5,10; 2Kor 5,21). Jeho zmierna obeť na kríži zabezpečila našu spásu - a nič k nej nemôžeme pridať (Rim 3,25; 5,8; Hebr 9,28).
- Ježiš dnes žije, aby sa za nás prihováral ako jediný, veľký a všemohúci Prostredník (Rim 8,34; 1Tim 2,5; Hebr 7,25).

Tu mnohí robia chybu. Ak dobré skutky nestačia na spásu – lebo sme spasení jedine Božou milosťou (Rim 4,5) – mnohí nesprávne usudzujú, že potom nemajú žiadnu hodnotu! To je úplne falošné. Jednoducho zásadne nesprávne! Ide o veľké nedorozumenie (Rim 3,31; 6,1–4; 1Kor 7,19). Mnohí kresťania **znevažujú** význam dobrých skutkov, pretože nechápu ich správne miesto a úlohu v živote veriaceho človeka.

A predsa dobré skutky zohrávajú v kresťanskom živote neotrasiteľnú, nemeniteľnú a nenahraditeľnú úlohu. Dobré skutky, diela alebo poslušnosť sú neoddeliteľnou a nevyhnutnou súčasťou kresťanského života. Zmysluplná práca a skutky láskavosti majú mimoriadny význam, no ich hodnota je iná, než ako sa bežne vnímajú.

Nekonáme dobré skutky preto aby
sme boli spasení, ale preto že sme
spasení!!

Pavol vs Jakub? Kto z nich má pravdu?

Gal 2:16: "Vieme, že zo skutkov zákona **nebude ospravedlnený nikto.**"

Pavol vs Jakub? Kto z nich má pravdu?

- Gal 2,16: "Vieme, že zo skutkov zákona **nebude ospravedlnený nikto.**"
- Jak 2,24: "Vidíte, že zo skutkov **býva človek ospravedlnený** a nie zo samotnej viery."

Pavol vs Jakub? Kto z nich má pravdu?

- Gal 2,16: "Vieme, že zo skutkov zákona **nebude ospravedlnený nikto.**"
- Jak 2,24: "Vidíte, že zo skutkov **býva človek ospravedlnený** a nie zo samotnej viery."
- Je možné zosúladiť obe výpovede? Luther...

Pavol vs Jakub? Kto z nich má pravdu?

- Gal 2,16: "Vieme, že zo skutkov zákona **nebude ospravedlnený nikto.**"
- Jak 2,24: "Vidíte, že zo skutkov **býva človek ospravedlnený** a nie zo samotnej viery."
- Tri kľúčové otázky:

Pavol vs Jakub? Kto z nich má pravdu?

- Gal 2,16: "Vieme, že zo skutkov zákona **nebude ospravedlnený nikto.**"
- Jak 2,24: "Vidíte, že zo skutkov **býva človek ospravedlnený** a nie zo samotnej viery."
- Tri kľúčové otázky:
 1. Iný zámer

Pavol vs Jakub? Kto z nich má pravdu?

- Gal 2,16: "Vieme, že zo skutkov zákona **nebude ospravedlnený nikto.**"
- Jak 2,24: "Vidíte, že zo skutkov **býva človek ospravedlnený** a nie zo samotnej viery."
- Tri kľúčové otázky:
 1. Iný zámer
 2. Rozdielna definícia termínov

Pavol vs Jakub? Kto z nich má pravdu?

- Gal 2,16: "Vieme, že zo skutkov zákona **nebude ospravedlnený nikto.**"
- Jak 2,24: "Vidíte, že zo skutkov **býva človek ospravedlnený** a nie zo samotnej viery."
- Tri kľúčové otázky:
 1. Iný zámer
 2. Rozdielna definícia termínov
 3. Rozdielna skupina poslucháčov

Pavol vs Jakub? Kto z nich má pravdu?

- Gal 2,16: "Vieme, že zo skutkov zákona **nebude ospravedlnený nikto.**"
- Jak 2,24: "Vidíte, že zo skutkov **býva človek ospravedlnený** a nie zo samotnej viery."
- Rozdielny zámer: Pavol - ako sme spasení?

Pavol vs Jakub? Kto z nich má pravdu?

- Gal 2,16: "Vieme, že zo skutkov zákona **nebude ospravedlnený nikto.**"
- Jak 2,24: "Vidíte, že zo skutkov **býva človek ospravedlnený** a nie zo samotnej viery."
- Rozdielny zámer: Pavol - ako sme spasení?

Pavol vs Jakub? Kto z nich má pravdu?

- Gal 2,16: "Vieme, že zo skutkov zákona **nebude ospravedlnený nikto**."
- Jak 2,24: "Vidíte, že zo skutkov **býva človek ospravedlnený** a nie zo samotnej viery."

Rozdielny zámer: Pavol - ako sme spasení?

Jakub - Ked' sme spasení, ako by sme mali žiť?

Pavol vs Jakub? Kto z nich má pravdu?

- Gal 2,16: "Vieme, že zo skutkov zákona **nebude ospravedlnený nikto.**"
- Jak 2,24: "Vidíte, že zo skutkov **býva človek ospravedlnený** a nie zo samotnej viery."

Rozdielny zámer: **Pavol** - ako sme spasení?

Jakub - Ked' sme spasení, ako by sme mali žiť?

- Gal 2,16: "Vieme, že zo skutkov zákona **nebude ospravedlnený nikto.**"
- Jak 2,24: "Vidíte, že zo skutkov **býva človek ospravedlnený** a nie zo samotnej viery."
- **Odlišný zámer:** Pavol - *Ako sme spasení?*
Jakub - *Keď sme spasení, ako by sme mali žiť?*
- **Odlišné chápanie pojmov:** Pavol - *viera* znamená dôveru, spasiteľnú vieru; *skutky* sú výsledkom, ovocím spasenia (Gal 5,6).

- Gal 2,16: "Vieme, že zo skutkov zákona **nebude ospravedlnený nikto.**"
- Jak 2,24: "Vidíte, že zo skutkov **býva človek ospravedlnený** a nie zo samotnej viery."
- **Odlišný zámer:** Pavol - *Ako sme spasení?*
Jakub - *Ked' sme spasení, ako by sme mali žiť?*
- **Odlišné chápanie pojmov:** Pavol - **viera** znamená dôveru, spasiteľnú vieru; **skutky** sú výsledkom, ovocím spasenia (Gal 5,6).
- **Jakub** - **viera** je podľa neho častokrát len slovné vyznanie („aj démoni veria - a trasú sa"); **skutky** sú dôkazomlivej viery, pretože „viera bez skutkov je mŕtva" (Jak 2,17.26). Sme spasení jedine vierou, ale živá viera nikdy nezostáva sama!

- Gal 2,16: "Vieme, že zo skutkov zákona **nebude ospravedlnený nikto.**"
- Jak 2,24: "Vidíte, že zo skutkov **býva človek ospravedlnený** a nie zo samotnej viery."
- **Odlišný zámer:** Pavol - *Ako sme spasení?*
Jakub - *Ked' sme spasení, ako by sme mali žiť?*
- **Odlišné chápanie pojmov:** Pavol - **viera** znamená dôveru, spasiteľnú vieru; **skutky** sú výsledkom, ovocím spasenia (Gal 5,6).
- Jakub - **viera** je podľa neho častokrát len slovné vyznanie („aj démoni veria - a trasú sa“); **skutky** sú dôkazomlivej viery, pretože „viera bez skutkov je mŕtva“ (Jak 2,17.26). Sme spasení jedine vierou, ale živá viera nikdy nezostáva sama!
- Rozdielni **poslucháči:** Pavol - zákoníci, tí, ktorí sa prikláňali stále k židovstvu

Aká je hodnota našich dobrých skutkov?

- Prečo sú dôležité?
- Aká je teda funkcia dobrých skutkov? Z praktického hľadiska zohrávajú päť kľúčových úloh:

Prečo sú dobré skutky/naše úsilie dôležité

Existuje minimálne 5 dôvodov, prečo sú dobré skutky užitočné a nevyhnutné.

1. Sú dôležité pre spásu iných

- Naše skutky nie sú dôležité pre našu spásu (naša spravodlivosť je ako „poškvrnené rúcho“, Iz 64,6), ale sú rozhodujúce pre spásu iných. Ľudia nemôžu byť pritáhovaní k Bohu a nasledovať ho, ak jeho nasledovníci neprejavujú a neukazujú jeho cnosti vo svojom živote. Ježiš to zdôrazňuje: „Nech tak svieti vaše svetlo pred ľuďmi, aby videli vaše dobré skutky a oslavovali vášho Otca, ktorý je v nebesiach!“ (Mt 5,16; porov. 1 Pt 2,12) a opäť: „Nové prikázanie vám dávam, aby ste sa navzájom milovali; ako som ja miloval vás, aby ste sa aj vy navzájom milovali“ (J 13,34). Už prorok Ezechiel poukazuje na to, že Božie deti robia Pána živým alebo mŕtvym medzi ľuďmi podľa toho, ako žijú (porov. Ez 36,22-23). Boh chce prostredníctvom nich ospravedlniť svoje meno a ukázať sa ako svätý: „Keď dokážem na vás pred ich zrakmi, že som Svätý“ (Ez 36,23b; porov. Da 1,1-2). Keď ľudia okolo nás uvidia moc a krásu Božej premieňajúcej milosti v našom živote, budú túžiť po podobnom vzťahu s Bohom. Dobré skutky činia naše svedectvo účinným (Sk 1,8); činia náš príbeh významným. Zmysluplné skutky sú mocným nástrojom v prospech evanjelizácie, aby sa naplnilo Božie dielo, jeho poslanie a vízia.

2. Naše dobré skutky/úsilie odhaľujú kvalitu nášho vzťahu s Bohom

- Naše konanie odhaľuje kvalitu nášho vzťahu s Bohom. Falošné priateľstvo nemôže dlhodobo pretrvať. Naše správanie prehovára silnejšie ako slová o tom, či je naša viera živá alebo mŕtva (Jk 2,14.17-20.26). Je to barometer, ktorý ukazuje realitu nášho adventizmu, ak je Boh skutočne Pánom našich životov. Je to spôsob, ako nám otvoriť oči, aby sme si uvedomili, či naše vyznanie viery zodpovedá našim skutkom. Ježiš to vyhlasuje: „Ak ma milujete, budete zachovávať moje prikázania“ (Jn 14,15). Ján dôrazne vyhlasuje, že každý, kto tvrdí, že miluje Boha, „a nenávidí svojho brata, je klamár“ (1J 4, 20). Jakub to prenáša do praktickej roviny a tvrdí, že ak nepomáhame ľuďom v núdzi, dokazuje to, že takáto viera je prázdna, mŕtva a zbytočná (Jk 2,17.20).

3. Dobré skutky z nás robia príjemných ľudí, s ktorými je radosť žiť – život s nami by mal byť radosťou

Dobré skutky sú dôležité, aby sme boli príjemnými a pokojnými ľuďmi (Rim 12,9-21; Gal 6,2; 1Pt 2,11-12). Naš radostný životný štýl musí byť pozitívny a tak bude nákazlivý. Poslušnosť Bohu a čínorodé skutky spôsobujú, že náš adventizmus je príťažlivý, vďaka čomu je pre ostatných vzrušujúce a príjemné žiť s takýmito starostlivými jednotlivcami. Je radosť žiť s milujúcimi a láskavými ľuďmi. Adventisti siedmeho dňa by mali byť známi svojou láskavosťou, ohľaduplnosťou, citlivosťou a súcitom. Keď poznáme Krísta, každý musí spoznať a vidieť ten rozdiel - náš manželský partner, deti, priatelia, kolegovia, študenti, susedia, ľudia v nákupných centrách, autobusoch, vlakoch alebo lietadlách, a dokonca aj naše mačky a psy. Božia milosť, jeho slovo a jeho Duch menia veriacich takým hmatateľným spôsobom, že je dobré a žiaduce žiť s nami kvôli našim pozitívnym postojom, pokoju a radosť, ktoré nás obklopujú (Gal 5,22).

- Naše správanie a dobré skutky odhaľujú kým sme a čí sme, ku komu patríme.

4. Dobré skutky nám pomáhajú rásť v Kristovi

Dobré skutky sú dôležité pre udržanie a rast nášho vzťahu s Kristom (1Kor 10,31; Kol 1,10). Každodenná modlitba, pravidelné štúdium Biblie, svedectvo, pôst, systematické dávanie, desiatok, zdravá strava, správcovstvo a účasť na bohoslužbách sú významné návyky, ktoré nám pomáhajú tešiť sa z dobrého duchovného života. Čím viac sa v sobotu venujeme uctievaniu, tým viac sa budeme počas týždňa venovať práci pre Boha. Čím viac sa budeme tešiť z Božej prítomnosti v živote, tým radostnejšie budeme druhým vysvetľovať o jeho добрote a mocných skutkoch. Tieto rozmanité dobré skutky sú nevyhnutné pre rozvoj disciplíny v živote, pretože prostredníctvom každodenných činov sa buduje disciplína. Disciplína je veľmi dôležitá, pretože bez nej niet múdrosti, úspechu, šťastia ani duchovného rastu (Prís 1,7; 3,11; 5,23; 10,17; 12,10; 13,18; 15,32; 19,20; 25,28). Sebakontrola je ovocím Ducha (Gal 5,22), preto pestovanie sebakontroly a disciplíny je znakom pôsobenia Božieho Ducha v nás.

Rovnako ako rastliny, aj vzťahy potrebujú vzorec dávania a prijímania, aby mohli rásť. Ak ste vo vzťahu, kde neustále iba beriete a nikdy nič nevraciate, váš vzťah nakoniec prestane rásť.

Dobré skutky prinášajú hlbokú satisfakciu a šťastie

Dobré skutky prinášajú hlboké uspokojenie a robia šťastnými tých, ktorí ich konajú. Zároveň sa rozvíja aj naša emocionálna inteligencia. Dobré činy neovplyvňujú len ľudí okolo nás, ale majú veľmi pozitívny vplyv aj na nás samých, na naše pocity a myslenie. Správne správanie a skutky nás robia veselšími. Apoštol Pavol túto skutočnosť spája s dávaním, keď starším v Efeze pripomína Ježišove slová: „Blaženejšie je dávať ako prijímať“ (Sk 20,35, ESV). Povzbudivé emócie vznikajú z toho, že druhých podporujeme a pomáhame im. Vzbudenie úsmevu na tvári alebo v srdci človeka prináša radosť, pokoj a potešenie, ktoré prospieva celému človeku. Práca pre druhých posilňuje aj naše vlastné medziľudské a sociálne blaho. Výsledkom sú pocity uspokojenia a uznania.

Ako môžeme konať dobré skutky, keď nie sme dobrí (keď sme hriešni)?

„Keď teda vy, hoci ste zlí, viete dávať dobré dary svojim deťom, o čo skôr dá nebeský Otec Ducha Svätého tým, čo ho prosia!“

Luk 11,13

Ez 36,25-28

Potom vás pokropím čistou vodou a budete očistení od všetkých svojich poškvŕn, i od všetkých modiel vás očistím. Dám vám nové srdce a nového ducha do vášho vnútra; odstránim kamenné srdce z vášho tela a dám vám srdce z mäsa. Dám svojho ducha do vášho vnútra a spôsobím, aby ste chodili podľa mojich ustanovení, zachovávali a plnili moje nariadenia.

Ez 36,27

„Dám svojho ducha do vášho vnútra a spôsobím, aby ste chodili podľa mojich ustanovení, zachovávali a plnili moje nariadenia.“

Môžu suché kosti ožiť?

Vzniesla sa nado mňa ruka Pána, vyviedol ma v Pánovom duchu a postavil ma uprostred údolia, ktoré bolo plné kostí. I viedol ma zôkol-vôkol popri nich, bolo ich na povrchu údolia veľmi mnoho a boli celkom zoschnuté. A riekol mi: „Syn človeka, ožijú tieto kosti?“ Odpovedal som: „Pane, Bože, to ty vieš.“ Povedal mi: „Prorokuj o týchto kostiach a povedz im: Suché kosti, počujte slovo Pánovo: Toto hovorí Pán, Boh, týmto kostiam: Hľa, ja vložím do vás ducha, že ožijete! Pokladím na vás žily, poobkladam vás masom, obťahnem vás kožou, vložím do vás ducha, že ožijete a dozviete sa, že ja som Pán.“ Prorokoval som teda, ako som dostal rozkaz. A kým som prorokoval, zaznel hlas a strhol sa lomoz: kosti sa zbližovali, každá kosť k svojmu stavcu. Videl som, ako sa na ne uložili žily a maso a na povrchu sa im natiahla koža, ale ducha v nich nebolo! I prehovoril ku mne: „Prorokuj o duchu, prorokuj, syn človeka; prehovor k duchu: Toto hovorí Pán, Boh: Dúchu, príd' od štyroch vetrov aovej týchto pozabíjaných, nech ožijú!“ Prorokoval som teda, ako mi rozkázal; vtom vstúpil do nich duch a ožili. I postavili sa na nohy, vojsko nadmieru veľké. Nato mi povedal: „Syn človeka, tieto kosti, to je celý Izraelov dom. Oni hovoria: »Zoschli nám kosti, nádej nám odumrela, sme vykynožení.« Preto prorokuj a povedz im: Toto hovorí Pán, Boh: Hľa, ja potvárať vaše hroby, vyvediem vás z hrobov, ľud môj a vovediem vás do izraelskej krajiny. I budete vedieť, že ja som Pán, keď vám potvárať hroby a povyvádzam vás z hrobov, ľud môj. Vložím do vás svojho ducha, že ožijete, a dám vám odpočinúť na vlastnej pôde. A budete vedieť, že ja, Pán, som to riekol a splnil,“ hovorí Pán.

Ef 2,1-3

- Bez Krista sme stratení a odtrhnutí od Boha.
- V skutočnosti sme Božími nepriateľmi.

Ef 2,4-10

Ale Boh, bohatý na milosrdenstvo, pre svoju nesmiernu lásku, ktorou nás miluje, hoci sme boli pre hriechy mŕtvi, oživil nás s Kristom - milosťou ste spasení - a s ním nás vzkriesil a daroval nám miesto v nebi v Kristovi Ježišovi, aby ukázal v budúcich vekoch nesmierne bohatstvo svojej milosti dobrotou voči nám v Kristovi Ježišovi. Lebo spasení ste milosťou skrze vieru; a to nie je z vás, je to Boží dar: nie zo skutkov, aby sa nik nevystatoval. Ved' sme jeho dielo, stvorení v Kristovi Ježišovi pre dobré skutky, ktoré pripravil Boh, aby sme ich konali.

Manuscript 36, 1890, in *Faith and Works*, 24

„Pán Ježiš udeľuje všetku moc, všetku milosť, všetko pokánie, všetku ochotu, všetko odpustenie hriechov tým, že predstavuje svoju spravodlivosť človeku, aby ju mohol uchopiť živou vierou – ktorá je tiež darom Božím. Keby ste zhromaždili všetko, **čo je v človeku dobré, sväté, vznešené a milé**, a potom predstavili tento obraz anjelom Božím ako niečo, **čo zohráva úlohu v spáse ľudskej duše alebo ako zásluhu**, táto predstava by bola odmietnutá ako **zrada**. ... Kristus sa pre nás stal chudobným, aby sme my jeho chudobou mohli byť obohatení. A akékoľvek skutky, ktoré môže človek Bohu priniesť, budú omnoho menšie než nič. Moje prosby sú prijateľné len preto, že sú založené na Kristovu spravodlivosť. Myšlienka, že môžeme čokoľvek urobiť, aby sme si zaslúžili milosť odpustenia, je od začiatku do konca omylom. ... Človek nemôže dosiahnuť nijaké chvályhodné činy, ktoré by mu priniesli slávu.“

Naozaj to vystihuje podstatu evanjelia...

Z knihy od EGW: "Naša najvyššie povolanie":

„Anjelská dokonalosť zlyhala v nebi. Ľudská dokonalosť zlyhala v Édene, v raji blaženosti. Všetci, ktorí túžia po istote na zemi alebo v nebi, sa musia obrátiť na Baránka Božieho. Plán spásy, ktorý zjavuje spravodlivosť a lásku Božiu, poskytuje večnú ochranu proti odpadnutiu nielen vo svete bez hriechu, ale aj medzi tými, ktorí budú vykúpení krvou Baránka. Našou **jedinou nádejou** je dokonalá dôvera v krv Toho, ktorý môže úplne spasit' všetkých, ktorí k nemu prichádzajú. **Smrť** Krista na kríži kalvárskom je naša **jediná nádej** v tomto svete a bude našou témou aj v budúcom svete.“ OHC, p. 45

Vystihuje to podstatu evanjelia...

Ježišove mocné prehlásenie

„Tak sviet' vaše svetlo pred ľuďmi, aby videl vaše dobré skutky a velebili vášho Otca, ktorý je v nebesiach.“

Mt 5,16

- V biblickom zázname života Ježiša môžeme vidieť nesebeckú lásku v praxi. Lukáš to výborne zhrnul v slovách, ktoré zapísal: „Ježiš... Ktorý chodil a dobre činil... Sk 10,38
- Láska vedie ku zjavným činom.
- Povaha sa odhaľuje v konkrétnych činoch.
- Ellen White encourages: „Zahrňte do života všetky dobré skutky, aké len môžete.“ (Christian Service, p. 85).
- Keď hľadáme na Krista od kolísky až po kríž a vidíme, ako koná jeden dobrý skutok za druhým, rozhodnime sa byť ako On, aby náš život odzrkadľoval starostlivý život Ježiša.

Efezským 2:1-3

- Bez Krista sme mŕtvi a odcudzení od Boha.
- Sme skutočnými Božími nepriateľmi.

Dobré skutky prinášajú hlbokú satisfakciu a šťastie

Dobré skutky prinášajú hlboké uspokojenie a robia šťastnými tých, ktorí ich konajú. Zároveň sa rozvíja aj naša emocionálna inteligencia. Dobré činy neovplyvňujú len ľudí okolo nás, ale majú veľmi pozitívny vplyv aj na nás samých, na naše pocity a myslenie. Správne správanie a skutky nás robia veselšími. Apoštol Pavol túto skutočnosť spája s dávaním, keď starším v Efeze pripomína Ježišove slová: „Blaženejšie je dávať ako prijímať“ (Sk 20,35, ESV). Povzbudivé emócie vznikajú z toho, že druhých podporujeme a pomáhame im. Vzbudenie úsmevu na tvári alebo v srdci človeka prináša radosť, pokoj a potešenie, ktoré prospieva celému človeku. Práca pre druhých posilňuje aj naše vlastné medzil'udské a sociálne blaho. Výsledkom sú pocity uspokojenia a uznania.